

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI
ABDULLA QODIRIY NOMIDAGI JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA
INSTITUTI

Jizzax
tasdiqlayman
Tasdiqlayman
Rektor, prof. Sh. S. Sharipov
2023 yil

TARBIYAGA DOIR MILLIY VA XALQARO TAJRIBA
FANINING O'QUV DASTURI
(2-kurs)

Bilim sohasi: 100000 – Ta'lim

Ta'lim sohasi: 110000 – Ta'lim

Ta'lim yo'nalishi: 60110100 – Pedagogika va psixologiya
(*Qo'shimcha tarbiya fani o'qituvchisi*)

Fan/Modul kodi	O'quv yili	Semestr	Kreditlar
351TDMVXI06	2022-2023	III	4
Fan/Modul kodi tanlov	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari
	O'zbek		4
1.	Tarbiyaga doir milliy va xalqaro tajriba	Jami auditoriya	Mustaqil ish
	Hammasi	Ma'ruza	Seminar
	Amaliy	20	20
	60	20	60
2.	Jami	20	60
	120	20	60

I. Fanning mazmuni -
Fanni o'qitishning maqsadi – Uzlüksiz ta'lim tizimi muassasalari uchun kadrlar tayyorlashda ilg'or pedagogik texnologiyalar alohida ahamiyatga ega. Tarbiyaga doir milliy va xalqaro tajriba fani tarbiyaning nazariy-metodologik asoslarini ochib berish, bo'lajak pedagoglardan tomonidan ularning chuqur o'zlashtirilishiga erishish, talabalarda pedagogik faoliyatni muvaffaqiyatli tashkil eta olish ko'nikma, malakalarini shakllantirish va ijtimoiy ong va xulq-atvorni tarkib toptirishdan iborat.

Fanni o'qitishning vazifalari – fanning tarmoqlari, fanning predmeti, metod va metodologiya, ta'limni faol metodlari, nazariy va amaliy fanlarni o'qitishning metodik xususiyatlari haqida tasavvurlarga ega bo'lishi kerak; -talaba o'quv faoliyatini tashkil qilish, boshqarish, faol metodlar, o'quv faoliyati shakllari, ma'ruza, amaliy, seminar va laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil qilishni bilishi va ulardan foydalana olishi kerak; -talaba fanlarni o'qitishning metodik xususiyatlari, o'rta maxsus va oliy ta'limda fanlarni o'qitishning o'ziga xosligi dars jarayoniga metodlarni qo'llash, talabalarni mustaqil faoliyatlarini tashkil qilish yuzasidan ko'nikmasiga ega bo'lishi kerak.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)
Fanning tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:
1-mavzu. Tarbiyaga doir milliy va xalqaro tajriba fanning maqsadi va vazifalari. (2 soat)
Tarbiyaga doir milliy va xalqaro tajribaga fanning tarixi, ma'naviy-axloqiy tarbiyaning maqsad va vazifalari, estetik tarbiyaning maqsad va vazifalari. Oilada bola tarbiyasining o'imi. Tarbiya tizimida innovatsiyalar. Tarbiya jarayonining o'ziga xos xususiyatlari.
2-mavzu. Sharq va G'arb mamlakatlarida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)

7.	<p>IX. Kreditlarni olish uchun talablar.</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy nazorat, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ismi topshirish.</p> <p>Joriy nazorat. Joriy nazorat semestr davomida seminar mashg'ulotlariga ajratilgan soatlar (jufflik) dan kelib chiqib umumiy 30 ball bilan baholanadi.</p> <p>Jami seminar mashg'ulotlari bo'yicha o'zlashtirish natijalari 100 ballik tizimda 30 ball bilan baholanadi.</p> <p>Oraliq nazoratlar. Oraliq nazoratlar semestr davomida ma'ruza mashg'ulotlari o'quv soatidan kelib chiqqan holda 1 marta o'tkaziladi. Oraliq nazorat 100 ballik tizimda 20 ball bilan baholanadi. Oraliq nazorat ishi tarkibida mustaqil ta'lim topshirig'i kiradi.</p> <p>Oraliq va joriy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalarga yakuniy nazorat topshirishga ruxsat beriladi.</p> <p>Yakuniy nazorat</p> <p>Yakuniy nazorat yozma shaklida o'tkaziladi. Talabaning yakuniy nazoratdagi o'zlashtirishi 100 ballik tizimda 50 ball bilan baholanadi va yakuniy nazorat uchun ajratilgan ballning 60% ini to'plagan talabalar fanni o'zlashtirgan hisoblanadi.</p>
8.	<p>VIII. Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati</p> <p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> Ishmuxammedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Tarbiyada innovatsion texnologiyalar. – T.: Fan va texnologiya. 2019 y. R.A.Mavlonova "Tarbiyaviy ishlar metodikasi". T-O'qituvchi. 2018.460 bet <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent.: "O'zbekiston". 2017. – 488 b. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. 3. O'zbekiston Respublikasi qonun xujjatlari to'plami. 2017, il. 6-son,70-modd. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 8 oktabr "O'zbekiston Respublikasi Oliy Ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-son Farmoni. Ochilov M. Yangi pedagogik texnologiyalar. Qarshi, «Nasaf» nashriyoti, 2000. <p>Internet saytlari:</p> <ol style="list-style-type: none"> www.ziyounet.uz. www.edu.uz. www.google.uz. www.gov.uz.

<p>Sharq allomalarning tarbiya haqidagi nazariyalari. G'arb allomalarning tarbiya haqidagi nazariyalari. Sharq va g'arb allomalarning ijodida axloqiy tarbiya tushunchalarini shakllantirishning qiyosiy tahlili. Sharqona tarbiya va milliy qadriyatlar.</p> <p>3-mavzu. Tarbiya jarayonini tashkil etishga doir zamonaviy yondashuvlar. (2 soat)</p> <p>Tarbiya nazariyasi. Tarbiya konsepsiyalari. Tarbiya paradigmalari. Tarbiyaviy ishlarining yo'nalishlari. Tarbiya qonuniyatlari va tamoyillari. Tarbiyaning umumiy metodlari.</p> <p>4-mavzu. Turli mamlakatlarda bolalarni tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)</p> <p>Belgiya, Daniya, Germaniya, Niderlandiya, Ispaniya, Rossiya, Vetnam, Jazoir, Fransiya va boshqa davlatlarda bolalarni tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari.</p> <p>5-mavzu. Milliy tarbiyada dinning roli va ahamiyati. (2 soat)</p> <p>Tarbiyada hadislarning o'imi. Din, madaniyat va urf odatlarning bola tarbiyasidagi o'imi. Qur'oni Karim va Hadislarda axloq-odob, imon, o'ila mustahkamligi, ota-onaga hurmat masalalari.</p> <p>6-mavzu. Amerika, Italiya va Shvetsiya oilalarida bola tarbiyasi va ularning o'ziga xosliklari. (2 soat)</p> <p>Amerikada oilalarida bola tarbiyasi va ularning o'ziga xosliklari. Italiya oilalarida bola tarbiyasi va ularning o'ziga xosliklari. Shvetsiya oilalarida bola tarbiyasi va ularning o'ziga xosliklari</p> <p>7-mavzu. Yaponiya, Xitoy va Turkiya davlatlarida bola tarbiyasining o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)</p> <p>Yaponiya oilalarida bolalar tarbiyasining o'ziga xos xususiyatlari. Turkiyada oilalarida bola tarbiyasining o'ziga xos xususiyatlari. Xitoy oilalarida bola tarbiyasining o'ziga xos xususiyatlari.</p> <p>8-mavzu. Germaniya va Singapur davlatlarida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)</p> <p>Germaniyada maktabgacha tarbiya. Singapur oilalarida bola tarbiyasining o'ziga xosliklari. Dunyodagi tarbiyaning mohiyati, vazifalari. Ilmiy dunyoqarash haqida tushuncha. Ilmiy dunyoqarashni hosil qilish yo'llari.</p> <p>9-mavzu. Abu Nasr Farobiy va Abu Rayhon Beruniyning tarbiya haqidagi qarashlari. (2 soat)</p> <p>Abu Nasr Farobiyning tarbiya haqidagi qarashlari. Abu Rayhon Beruniyning pedagogik fikrlar taraqqiyoti. Markaziy Osiyoda ibtidoiy jamoa davridagi bola tarbiyasi.</p> <p>10-mavzu. Milliy va xalqaro tarbiyaning qiyosiy tahlili.</p> <p>Tarbiyaviy ish va tarbiyaviy tizim. Tizimli yondashuv, tarbiyaviy</p>	<p>5.</p> <p>VII. Ta'lim natijalari/Kasbiy kompetensiyalar.</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: ta'lim mashg'ulotlarida talabalar Tarbiyaga doir milliy va xalqaro tajriba fani predmetiga oid bilimlarni o'zlashtirib borishlari yuzasidan olib boriladigan ishlarni maqsadga muvofiq tashkil etish va mustaqil ishlash metodikasi tufayli talabalar fandan mukammal bilim oladilar. pedagog kasbini egallash uchun jiddiy tayyorgarlikdan o'tadilar.</p> <p>-ta'lim mashg'ulotlariga tayyorlanish jarayonida talabalar tavsiya qilingan adabiyot materiallarini qunt bilan o'rganib chiqishi, oliy ta'lim pedagogikasi muammolariga doir ma'ruza yoki referat tayyorlashi; amaliy topshiriqlarni bajarishi, rivojlanishi, yangilanish va modernizatsiya jarayonlari haqidagi <i>bilimga</i>;</p> <p>Talaba mavzuni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:</p> <p>-darslik va o'quv qo'llanmalar bo'yicha fan boblari va mavzularini o'rgana olish <i>ko'nikmalariga</i>;</p> <p>-tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruzalar qismini o'zlashtirish;</p> <p>-maxsus adabiyotlar bo'yicha fan bo'limlari yoki mavzular ustida ishlash; talabaning o'quv- ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarish bilan bog'liq bo'lgan fanlar bo'limlari va mavzularni chuqur o'rganishi bildirilgan <i>malakalariga ega bo'ladi</i>.</p> <p>6.</p> <p>VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari.</p> <p><i>Grafik organayzerlar</i></p> <p>Grafik organayzerlar ma'ruza, amaliy va mustaqil ta'lim mashg'ulotlarida talabalar o'quv materiallarini samarali o'zlashtirishlari uchun joriy etiladi. Quyida ularning ba'zilarini keltirilgan.</p> <p>1) BBB jadvali. Barcha ma'ruza darslarida qo'llaniladi. BBB usuli ("bilaman", "bilishni xohlayman", "bilib oldim") orqali talaba o'zini kuzatishi, o'qituvchi esa darsga baho berishi mumkin. Talaba dars boshida mavzu bo'yicha nimani bilishini (B1) va yana nimalarni bilishni xohlashini (B2) daftoriga yozib qo'yadi. Dars so'ngida nimalarni bilib olganligini (B3) qayd qilib qo'yadi.</p> <p>2) Insert usuli. Bu usul matnni o'zlashtirishda qo'llaniladi. Talaba sahifa hoshiyasiga o'z belgilarini qo'yib ularga munosabat bildiradi. Masalan: "y" - zarur; "x" - ortiqcha; "*" - ko'chirish kerak; "?" - tushumarsiz va h.k.</p>
--	--

1. Turkmaniston va Tojikiston oilalarida bolalar tarbiyasining o'ziga xos xususiyatlari.
2. Qozog'iston va Qirg'iziston oilalarida bola tarbiyasining o'ziga xos xususiyatlari.

8-mavzu: Germaniya va Singapur davlatlarida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)

Reja:

1. Germaniyada maktabgacha tarbiya.
2. Singapur oilalarida bola tarbiyasining o'ziga xosliklari...
3. Xalqaro tarbiya paradigmatlari.

9-mavzu: Temuriylar davrida bola tarbiyasining o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)

Reja:

1. Amir Temur ijodida farzand tarbiyasi.
2. Temur tuzuklari-barkamol shaxsni tarbiyalashda asosiy mezon sifatida.

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

V.1. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Tarbiya jarayonida muomalaning tutgan o'ri.
2. Abu Rayhon Beruniyning tarbiya haqidagi qarashlari.
3. Abu Nasr Farobiyning tarbiya haqidagi qarashlari.
4. Alisher Navoiyning tarbiya haqidagi qarashlari.
5. Xalqaro tarbiya jarayonini tashkil etish va amalga oshirish yo'llari
6. Abdurahmon Jomiyning tarbiya haqidagi qarashlari.
7. Abdulla Avloniyning tarbiya haqidagi qarashlari.
8. Tarbiyada hadislarining o'ri.
9. Milliy tarbiyada dinning roli.
10. Xalqaro tarbiya paradigmatlari
11. Koreya davlatida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari
12. Yaponiya davlatida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari.
13. Fransiya davlatida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari.
14. Amerika davlatida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari.
15. Yoshlarda diniy dunyoqarashni hosil qilish.
16. Finlandiya davlatida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari.
17. Tarbiya ijtimoiy-tarixiy jarayon sifatida.
18. Turkiya davlatida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari.
19. Zamonaviy oilalar rivojining o'ziga xos xususiyatlari.
20. Rivojlangan davlatlarda tarbiya usullari.

VI. Mustaqil ta'limni o'zlashtirish tartibi.

vazifa va tarbiya texnologiyasi. Tarbiya omillari va tarbiyaviy faoliyat. Tarbiyaviy ishlarga yaxlit, tizimli yondashuv. Tarbiyaga texnologik yondashuv.

Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotda yangi pedagogik texnologiyalar yoki interaktiv usullardan foydalanish uchun imkoniyatlar katta bo'ladi. O'qituvchi darsga kirib tashkiliy ishlarni o'tkazadi, auditoriyani darsga tayyorlagiligi yozish va o'cherish vositalarining mavjudligi hamda o'quvchilarning davomati aniqlanadi. Amaliy mashg'ulot darslarida savol-javoblar, diskussiyalar tashkil qilinadi, faol ishtirok etgan talabalar rag'batlantiradi.

Amaliy mashg'ulotda ko'proq talabalar guruhini bir nechta kichik guruhlarga ajratib o'qitishning aqliy hujum, bahs-munozara, suhbat metodlaridan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Bu metodlar talabalarni mavzu yuzasidan ko'proq mustaqil fikr yuritishga, o'z fikrini bayon etishga undaydi. Darsga bo'lgan qiziqishlarini oshirib, diqqatlarini jamlashga o'rgatadi. Bundan tashqari amaliy mashg'ulot so'ngida o'qituvchi har bir talabaning faoliyatini tog'ri va xolisona baholashga erishishi zarur. Shuningdek, baholarni e'lon qilib faol o'quvchilarning familiyalarini aytib rag'batlantirishi va aksincha passiv, nutqi rivojlanmagan yoki uyatchan talabalarga yengil tanbeh berishi ham muhim ahamiyatga ega.

Amaliy mashg'ulot darslarini dastur bo'yicha sifatli o'tilishini talabalar bilimining o'z vaqtida adolatli va xolisona baholanishini fandan ma'ruza olib boruvchi o'qituvchi muntazam nazorat qilib borishi shart. Shuningdek amaliyot o'qituvchisi bilan dastur bajarilishi uchun amaliy darslarda nimalarga alohida e'tabor qaratilishi, ma'ruzada mavzularni qaysi qismlari kam yoki ko'proq yoritilgani va boshqa o'quv-uslubiy masalalarda maslahatlashib fikrlashib turishlari lozim.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, «Keys-stadi» texnologiyasi ishlatiladi. Keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

III. Seminar mashg'uloti mavzulari

I-mavzu: Tarbiyaga doir milliy va xalqaro tajriba fanining maqsadi va vazifalari. (2 soat)

Reja:

1. Tarbiyaga doir milliy va xalqaro tajribaga fanining tarixi.
2. Tarbiya tizimida imnovatsiyalar.

2-mavzu: Sharq va G'arb mamlakatlarida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlar. (2 soat)

Reja:

1. Sharq allomalarining tarbiya haqidagi nazariyalari.
2. G'arb allomalarining tarbiya haqidagi nazariyalari.

3-mavzu: Tarbiya jarayonini tashkil etishga doir zamonaviy yondashuvlar. (2 soat)

Reja:

1. Tarbiya nazariyasi va tarbiya konsepsiyalari.
2. Tarbiyaviy ishlarning yo'nalishlari va tarbiya paradigmalari.

4-mavzu: Turli mamlakatlarda bolalarni tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)

Reja:

1. Belgiya, Daniya va Niderlandiya davlatlarida bolalarni tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari.
2. Ispaniya, Rossiya va Vetnam davlatlarida bolalarni tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari.

5-mavzu: Milliy tarbiyada dinning roli va ahamiyati. (2 soat)

Reja:

1. Tarbiyada hadislarning o'rni.
2. Din, madaniyat va urf odatlarning bola tarbiyasidagi o'rni.

6-mavzu: Amerika va Italiya oilalarida bola tarbiyasi va ularning o'ziga xosliklari.

Reja:

1. Amerikada oila tarbiyasi va ularning o'ziga xosliklari.
2. Italiyada oila tarbiyasi va ularning o'ziga xosliklari.

7-mavzu: Yaponiya va Turkiya davlatlarida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)

Reja:

1. Yaponiya oilalarida bolalar tarbiyasining o'ziga xos xususiyatlari.
2. Turkiya oilalarida bola tarbiyasining o'ziga xos xususiyatlari.

8-mavzu: Germaniya va Singapur davlatlarida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)

Reja:

1. Germaniyada maktabgacha tarbiya.
2. Singapur oilalarida bola tarbiyasining o'ziga xosliklari.

9-mavzu: Abu Nasr Farobiy va Abu Rayhon Beruniyning tarbiya haqidagi qarashlari. (2 soat)

Reja:

1. Abu Nasr Farobiyning tarbiya haqidagi qarashlari.
2. Abu Rayhon Beruniyning pedagogik fikrlar taraqqiyoti.

10-mavzu: Milliy va xalqaro tarbiyaning qiyosiy tahlili. (2 soat)

Reja:

1. Tarbiyaviy ish va tarbiyaviy tizim.
2. Tizimli yondashuv, tarbiyaviy vazifa va tarbiya texnologiyasi.

IV. Amaliy mashg'uloti mavzulari
1-mavzu: Tarbiyaga doir milliy va xalqaro tajriba fanining maqsadi va vazifalari. (2 soat)

Reja:

1. Oilada bola tarbiyasining o'rni.
3. Tarbiya jarayonining o'ziga xos xususiyatlari.

2-mavzu: Sharq va G'arb mamlakatlarida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlar. (2 soat)

Reja:

1. Sharqona tarbiya va milliy qadriyatlar.
2. G'arb mamlakatlarida tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlar.

3-mavzu: Tarbiya jarayonini tashkil etishga doir zamonaviy yondashuvlar. (2 soat)

Reja:

1. Tarbiyaviy ishlarning yo'nalishlari.
2. Tarbiya qonuniyatlari va tamoyillari.

4-mavzu: Turli mamlakatlarda bolalarni tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)

Reja:

1. Jazoir va Fransiya davlatlarida bolalarni tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari.
3. Iskom davlatlarida bolalarni tarbiyalashning o'ziga xos xususiyatlari.

5-mavzu: Milliy tarbiyada dinning roli va ahamiyati. (2 soat)

Reja:

1. Din, madaniyat va urf odatlarning bola tarbiyasidagi o'rni.

2. Qur'oni Karim va Hadislarda axloq-odob, iymon, oila mustahkamligi va ota-onaga hurmat masalalari.

6-mavzu: Misr va Shvetsiya oilalarida bola tarbiyasi va ularning o'ziga xosliklari. (2 soat)

Reja:

1. Misr oilalarida bola tarbiyasi va ularning o'ziga xosliklari.

2. Shvetsiya oilalarida bola tarbiyasi va ularning o'ziga xosliklari

7-mavzu: O'rta osiyo davlatlarida milliy tarbiyaning o'ziga xos xususiyatlari. (2 soat)

Reja: